

تحلیل ساختاری شعر «زمستان» اخوان ثالث

واژگان کلیدی

* تحلیل ساختاری

* انسجام

* شعر زمستان

دکتر امیر حسن مغیث* am_moghiss@yahoo.com

عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان

طاهره موسیوند

دانشجوی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فرهنگیان همدان

چکیده

مهدی اخوان ثالث (م. امید) از مشهورترین چهره‌های شعر معاصر ایران است. او یکی از موفق‌ترین رهبران شعر نیمایی است. شعر «زمستان» یکی از اشعار او می‌باشد که شاعر سعی کرده است در آن با استفاده از زبان ادبی فاخر، تناسب و پیوند محکمی میان صورت و محتوا ایجاد کند. در این مقاله با روشی تحلیلی - توصیفی به بررسی عوامل انسجام در شعر «زمستان» بر پایه نظریه انسجام هلیدی - حسن (۱۹۷۶) پرداخته شده است تا نقش روابط موجود بر عناصر ساختاری این شعر، که دلالت کلی این شعر را ساخته است، تبیین و از این طریق مهم‌ترین ویژگی‌های ساختاری این شعر و رمز ماندگاری و زیبایی آن نشان داده شود. نتیجه‌ای که از این پژوهش به دست می‌آید این است که شاعر در این شعر با توجه فراوان به ساختار، انسجام صوری مناسبی به شعر بخشیده و با استفاده از روابط ساختاری و انسجام لغوی، دستوری و نحوی شعری را پدید آورده است که از نظر حسن انتخاب واژگان و مناسبات آنها در جایگاه همنشینی و جانشینی، از شعرهای موفق معاصر است. و همچنین با استفاده از این روابط ساختاری و عناصر انسجام و موسیقی حاصل از اجزای کلام و به‌جا نشان دادن قافیه‌ها و ردیف مناسب توانسته است تا فضای آکنده از نومییدی و یأس و پژمردگی و تاریکی و احساس غم مبهم خود را به خواننده القا کند.